

श्री चन्द्रागिरि नगरपालिका न्यायिक समिति

चन्द्रागिरि नगरपालिका न्यायिक समिति

संयोजक : श्री बसन्ती श्रेष्ठ
सदस्य : श्री सीता मण्डल सत्याल
सदस्य : श्री रत्नलाल श्रेष्ठ

बाट भएको निर्णय :

मुद्दा नं. : ०८२-०१-०११

निर्णय नं. : २७

दायरी मिति : २०८३/०१/२३

निर्णय मिति : २०८३/०३/०३

ईन्द्र महर्जनको बुहारी, ईन्द्रमान महर्जनको श्रीमती, काठमाडौं जिल्ला चन्द्रागिरि नगरपालिका वडा नं. १०, सतुंगल बस्ने वर्ष ७२ की गुणमाया महर्जन१
ऐ. को नाति, ऐ. को छोरा, ऐ.ऐ. बस्ने वर्ष ४० को राज महर्जन१

उजुरीकर्ता
वादी

विरुद्ध

ईन्द्र महर्जनको नाति, ईन्द्रमान महर्जनको छोरा, काठमाडौं जिल्ला, चन्द्रागिरि नगरपालिका वडा नं. १०, सतुंगल बस्ने वर्ष ५० को भगवान महर्जन१

विपक्षी
प्रतिवादी

मुद्दा :- करार सम्झौता बमोजिम एवं हाल उपभोग रहेको समेतको बाटो कायम गरी पाउँ ।

वादीको साक्षी :

क) काठमाडौं जिल्ला, चन्द्रागिरि नगरपालिका वडा नं. १० बस्ने अं. वर्ष ४१ को सुमन महर्जन१

ख) ऐ.ऐ. बस्ने वर्ष ६० को कुल नारायण महर्जन१

प्रतिवादीको साक्षी :

क) काठमाडौं जिल्ला, चन्द्रागिरि नगरपालिका वडा नं. १० बस्ने वर्ष ४८ बालामैया महर्जन१

ख) ऐ.ऐ. बस्ने वर्ष ४८ को यचुकृष्ण महर्जन१

प्रमाण :

क) नेपाली नागरिकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी २

ख) जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपी २

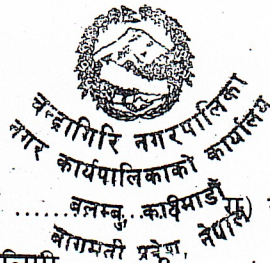
प्रमाण :

क) सक्कल म्याद थान१

ख) नेपाली नागरिकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी१

गणमाया महर्जन समेत विरुद्ध भगवान महर्जन, ०८२-०१-०११, मुद्दा : बाटो करार सम्झौता बमोजिम एवं हाल

[Signature]

[Signature]

[Signature]

- ग) बाटो करार सम्झौताको प्रतिलिपी १
घ) नापी नक्सा र बाटो स्केचको प्रतिलिपी १
ड) फिल्डको फोटो थान १

न्यायिक समितिबाट बुझेको :

साक्षी :

प्रमाणहरू :

वादीको दावीको संक्षिप्त व्यहोरा :

१) हामी र बिपक्षी बीच म गुणमाया महर्जनको नाउँमा रहेको कि.नं. ३५९ बाट अंशबण्डा गरी कि.नं. ३६१ म राज महर्जनको नाउँमा, कि.नं. ३६२ हामी गुणमाया र छोरा राज महर्जनको संयुक्त नाउँमा र कि.नं. ३६० बिपक्षी छोरा/दाजु भगवान महर्जनको नाउँमा रहेको छ। कि.नं. ३५९ जग्गामा नक्सा स्केच बनाई सोमा उल्लेख भए बमोजिम जग्गाहरू कि.नं. ३६१ र ३६२ बाट पूर्व तर्फ ५ फिट र बिपक्षी दाजुले निजको कि.नं. ३६० बाट पश्चिम तर्फ ५ फिट छाडी स्केचमा देखाएनुसार १० फिट बाटो हामी तीनै जनाले आवत जावतको लागि मिति २०८१/०३/१२ मा बाटो प्रयोजन स्वरूप उपभोग गर्ने गरी बाटो कायम उपभोग सम्बन्धी करार सम्झौता कागज सहिछाप गरी मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ३६ अनुसार चन्द्रागिरि नगरपालिका १० नं. वडा कार्यालयबाट प्रमाणीत करारनामा अनुसार हामी दुबै पक्षले फिल्डमा १० फिट बाटोमा ढलान गरी उपभोग हुँदै आईरहेकोमा मिति २०८३/०१/१० मा आएर निज बिपक्षीले बाटोको जग्गा ५ फिट छाडी ढलान भैसकेको बाटोमा करार सम्झौता अनुसार छोडीएको जग्गामा बार नलगाउनु भन्दा उल्टै भै-भगडा गर्ने, विवाद गर्ने, पटक-पटक सम्झाई, बुझाई गर्दा पनि बाटो जग्गा नछाड्ने, वाउण्डरी गरी अवरोध गरेकोले मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा २७६(२) र दफा ३७३ बमोजिम सम्मानित श्री सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित ने.का.प. २०४७ नि.नं. ४१०८ अनुसार साबिक एवं चलन चल्तीको घर जग्गामा जाने बाटो थुनछेक गर्न नमिल्ने एवं घर निर्माण भईसकेकोमा सो घरमा जाने, आउने बाटो रहेको प्रमाणीत हुने समेत उल्लेख रहेको देखिन्छ। त्यसमा पनि सहमती मञ्जुरीले बाटो कायम, उपभोगको करार सम्झौता गरी कायमै गरिसकेकोलाई जवरजस्त गर्न कुनै कानूनले मिल्दैन। अतः उल्लेखित तथ्य आधार प्रमाण एवं कानून र प्रतिपादित सिद्धान्तका आधारमा समेत करार सम्झौता बमोजिम र नक्सा स्केचमा देखाएनुसार फिल्डमा ढलान समेत भईसकेको बाटोलाई कुनै पनि रूपले अवरोध, थुनछेक एवं मेटाउन नमिल्ने हुनाले उक्त कार्य गैह्रकानूनी हुँदा निज बिपक्षीलाई भिकाई बुझी सो उल्लेख बाटो कायम गर्न बाटोमा छाडिएको जग्गा नक्सामै कि.का. गराई बाटो नेपाल सरकारको नाउँमा जनाई श्रेष्ठा कायम गराई पाउन समेत सादर अनुरोध गर्दछौं भन्ने वादी गुणमाया महर्जन समेतको फिराद माग दावी रहेको छ।

प्रतिवादीको प्रतिवादीको संक्षिप्त व्यहोरा :

विपक्षी फिरादीहरू गुणमाया महर्जन आमा र राज महर्जन मेरो भाई बिच सहमतिमा अशबण्डा भई आ-आफ्नो जग्गा उपभोग गर्दै आईरहेका कि.नं. ३५९, ३६०, ३६१ र ३६२ हाम्रो पछाडीको जग्गामा बाटो नभएको कारणले हाम्रो सहमती अनुसार नै उक्त कि.नं. रहेको जग्गामा नक्सा स्केच बनाई विपक्षीहरूको जग्गा कि.नं. ३६१ र ३६२ जग्गाबाट पूर्वतर्फ ५ फिट र मेरो कि.नं. ३६० जग्गाबाट पश्चिम तर्फ ५ फिट जग्गा छाडी १० फिट बाटो कायम गर्ने हामी आमा, दाजु र भाईको मात्र जग्गा भएकोले पारिवारिक हितको लागि करार सम्झौता भएको विषयमा हामी बिच कुनै विवाद छैन । हाललाई अस्थायी रुपमा निजी बाटोमा गेट राखौं परेको बखत निकाल्न मिल्छ जग्गामा कुनै प्रकारको खिचोला हुँदैन भनी वारम्बार विपक्षीहरूसँग सरसल्लाह गर्न जाँदा उल्टै केही नभन्ने पछि गरौंला भन्ने लामो समय पर्खाई सम्मसा पनि कुनै प्रतिक्रिया नदिएपछि मैले पछि खिचोला हुन नदिन आफ्नो भाग संरक्षण गरेको हुँ । प्रमाण ऐन, २०३४ को दफा ३४ अनुरूप विवन्धनमा वादी र प्रतिवादी भएको लिखत करार अनुसार विवधन भएका छौं । हामी बिच मात्र भएको बाटोको सहमति नक्सा स्केचबाट बनाएको बाटोलाई सार्वजनिक बाटो भनि भन्न नमिल्ने हुँदा सहमति र मञ्जुरी बेगर अर्काको जग्गामा कि.का. गरी बाटो जनाउन मिल्दैन भन्ने प्रतिवादी भगवान महर्जनको प्रतिउत्तर जिकिर रहेको छ ।

वादीको साक्षीको कथन तथा प्रमाणको विश्लेषण :

स्थलगत फोटो, १० फिट बाटो रहेको स्केच नक्सा, नापी नक्सा र मिति २०८१/०३/१६ मा तिनै पक्षले सहमतीमा चन्द्रागिरि नगरपालिका वडा नं. १० कार्यालय, सतुङ्गलबाट प्रमाणित करारनामा कागजको सर्त नं. २ मा प्रकरण नं. १ मा उल्लेखित जग्गा मध्ये ब्लक नं. (क) मा घर रहेको र उक्त घरमा एकलौटी तेश्रो पक्ष बसोबास गर्दै आएकोमा मिति २०८१/०५/२२ देखि २०८२/०५/२२ भित्र उक्त घरजग्गा खाली गर्नुपर्ने छ र कि.का. गर्दाका बखत नेपाल सरकार बाटो भनी कि.का नगरेपनि (क) ब्लकको ५ फिट र (ग) ब्लकको ५ फिट जग्गा (ख) र (घ) ब्लक मा छुने गरी जम्मा १० फिटको बाटो राख्ने भनी तिनै पक्ष पुर्ण रुपमा मञ्जुर गर्दछौं भनी उक्त मितिमा भएको करार सम्झौताले १० फिट चौडाई भएको ढलान बाटो निर्माण भई चलन चल्तीमा रहेको कुरालाई स्थलगत फोटोबाट प्रष्टसँग ढलान बाटो सञ्चालनमा रहेको देखिन्छ ।

प्रतिवादीको साक्षीको कथन तथा प्रमाणको विश्लेषण :

प्रतिवादीले नेपाली नागरिकता र जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा राखेको देखिन्छ ।

दुवै पक्षबाट उपस्थित भएका कानून व्यवसायीको बहसको मुख्य बुँदा :

वादी समेतले मिति मिति २०८१/०३/१६ मा भएको करारनामा कागजको सर्त नं. १, २, ३ र ४ नं. सर्त मध्ये सर्त नं. २ को सहमति विपक्षीले पुर्णरुपमा अस्विकार गरी १० फिटको बाटोलाई अतिक्रमण गरी तारबार लगाई अवरोध सिर्जना गरेको हुँदा उक्त मितिमा भएको ५ नं. सर्त बमोजिम गुणमाया महर्जन समेत विरुद्ध भगवान महर्जन, ०८२-०१-०११, मुद्दा : बाटो करार सम्झौता बमोजिम एवं हाल

१०

२१८

२१८

१० फिटको सार्वजनिक बाटो कायम गरी नेपाल सरकारको नाउँमा समेत जनाई पाउँ भनी राख्नु भएको बहस सुनियो ।
प्रतिवादीले मिति २०८१/०३/१६ मा भएको करारनामामा विवाद छैन । हाम्रो पारिवारिक आपसी सहमतिमा नक्सा स्केचबाट बनाएको १० फिटको बाटोलाई सार्वजनिक बाटो हुँदैन भनी राख्नु भएको बहस सुनियो ।

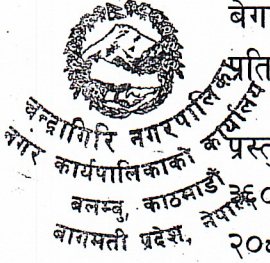
दुवै पक्ष बिचमा फरक परेको विषय :

मिति २०८१/०३/१६ मा भएको प्रमाणीत करारनामाको सर्त नं. २ मा उल्लेखित १० फिटको सार्वजनिक ढलानको बाटो हो, होइन ? उक्त विवादित बाटो सार्वजनिक रुपमा सुचारु गराउने नगराउने विषयमा मुख नमिलेको देखिन आयो ।

निर्णय खण्ड

नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढि इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न प्रमाणहरू समेत अध्ययन गरी वादी दावी बमोजिम बाटो करार सम्झौता बमोजिम एवं हाल उपभोग रहेको समेतको बाटो कायम हुने हो होईन भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४७ को उपदफा (१) को देहाय (ठ) बमोजिम यसै न्यायिक समितिको क्षेत्राधिकार भित्र रहेको प्रस्तुत विवादमा निर्णय तर्फ विचार गर्दा हामी बिचमा गुणमाया महर्जनको कि.नं. ३५९ बाट अंशबण्डा गरी कि.नं. ३६० र ३६१ बाट पूर्व तर्फ ५ फिट र बिपक्षीको कि.नं. ३६० बाट पश्चिम तर्फ ५ फिट छाडी स्केचमा देखाए अनुसार १० फिट बाटो आवत जावतको लागि मिति २०८१/०३/१६ मा उक्त करार प्रमाणीत भई दुवै पक्षले १० फिट बाटोलाई ढलान गरी चलन चल्तीमा रहेको बाटो मिति २०८३/०१/१० मा बिपक्षीले छोडेको ५ फिट बाटोलाई फलामको बारलगाई अवरोध सिर्जना गर्नु भएकोले मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा २७६(२) र दफा ३७३ बमोजिम सम्मानित श्री सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित ने.का.प. २०४७ नि.नं. ४१०८ सिद्धान्त अनुसार गैहकाननुनी कार्य रोकी उक्त बाटो नेपाल सरकारको नाउँमा कायम गरी पाउँ भनी वादी गुणमाया महर्जन समेतको फिराद दावी रहेको छ ।

हामी बिच सहमतिमा अंशबण्डा भई कि.नं. ३५९, ३६०, ३६१ र ३६२ पछाडिको जग्गामा बाटो नभएको कारणले सहमतिमा नै उक्त कि.नं. रहेको जग्गामा नक्सा स्केच बनाई बिपक्षीहरूको जग्गा कि.नं. ३६१ र ३६२ जग्गाबाट पूर्वतर्फ ५ फिट र मेरो कि.नं. ३६० जग्गाबाट पश्चिम तर्फ ५ फिट जग्गा छाडी १० फिट बाटो कायम गर्न हामी उक्त करार सम्झौतामा कुनै विवाद छैन । अस्थायी रुपमा निजी बाटोमा गेट राखौं परेको बखत निकाल्न मिल्छ जग्गामा कुनै प्रकारको खिचोला हुँदैन भनी वारम्बार बिपक्षीहरूसँग सरसल्लाह लामो समय सम्ममा पनि हुन नसकेकोले मैले पछि खिचोला हुन नदिन आफ्नो भाग संरक्षण गरेको हुँ । प्रमाण ऐन, २०३४ को दफा ३४ अनुरूप विवन्धनमा हामी दुवै पक्ष भएको लिखत करार अनुसार विवधन भएका छौं । हामी बिच मात्र भएको बाटोको सहमति नक्सा स्केचबाट बनाएको बाटोलाई सार्वजनिक बाटो भनि भन्न नमिले हुँदा सहमति र मञ्जुरी

बेगर अर्काको जग्गामा कि.का. गरी बाटो जनाउन मिल्दैन भन्ने प्रतिवादी भगवान महर्जनको प्रतिउत्तर जिकिर रहेको छ ।

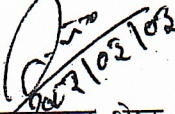
प्रस्तुत विवादमा काठमाडौं जिल्ला साविक सतुङ्गल गा.वि.स. वडा नं. ५/ख को कि.नं. कि.नं. ३५९, ३६०, ३६१ र ३६२ जग्गाहरूमा नक्सा स्केचमा क, ख, ग र घ ब्लक कायम हुने गरी मिति २०८१/०३/१६ मा प्रमाणीत भएको करारमा उल्लेख भएको सर्त नं. २ मा क ब्लक प्रथम पक्ष गुणमाया महर्जनको हुने जग्गाबाट ५ फिट र ग ब्लक तेस्रो पक्ष भगवान महर्जनको नाउँमा हुने जग्गाबाट ५ फिट जग्गा ट्रेष स्केच बमोजिम क र ग ब्लकको ५/५ फिट जग्गा ख र घ ब्लकमा छुने गरी जम्मा १० फिटको बाटो राख्ने भनी तिनै पक्ष प्रथम पक्ष गुणमाया महर्जन, दोस्रो पक्ष राज महर्जन र तेस्रो पक्ष भगवान महर्जन बिचमा ट्रेष नक्सा स्केच अनुसार सहमती जनाई प्रमाणीत गराई उक्त मितिको करारलाई स्वीकार गरी बसेको देखिन्छ ।

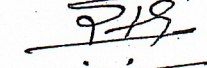
यसरी भगवान महर्जनको ग ब्लकको कि.नं. ३६१ र ३६२ जग्गाबाट पूर्वतर्फ ५ फिट र गुणमाया महर्जनको क ब्लकको कि.नं. ३६० जग्गाबाट पश्चिम तर्फ ५ फिट जग्गा छोडी १० फिट हुने गरी बाटो कायम गर्न उक्त करार सम्झौतामा कुनै विवाद नरहेको भनी दुबै पक्षले इजलास समक्ष समेत स्वीकार गर्नु भएको हुँदा एक पटक करार सम्झौता गरी आफ्नो भागको जग्गाबाट ५ फिट सार्वजनिक बाटोको रुपमा प्रयोग गर्ने भनी स्वीकार गरी बसेको अवस्थामा हाल आएर सोही १० फिटको बाटोलाई आफ्नो हकभोग स्वामीत्वको निजी प्रयोगको बाटो हो भनी विवन्धनको सिद्धान्तले पनि नमिल्ने देखिन्छ । कानुनले तोके बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी मिति २०८१/०३/१६ मा प्रमाणीकरण भएको करारलाई आधार मानी वादी र प्रतिवादी समेतले उक्त मितिमा सम्पन्न भएको करार कागजको कानुनी हैसियत प्रमाण योग्य लिखत भएको निज प्रतिवादी भगवान महर्जन प्रमाण ऐन, २०३४ को दफा ३४ बमोजिम विवन्धित हुने हुँदा उक्त १० फिटको बाटोलाई सार्वजनिक रुपमा प्रयोग हुने नै देखियो । मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा ३०० को उपदफा (१) को देहाय (क) मा परापूर्वकालदेखि चलिआएको बाटो सार्वजनिक सम्पत्ति मानिने भनि कानुनी व्यवस्था गरेको र विवादित बाटो यी वादी प्रतिवादीहरूको आपसी सहमतिमा भई वडा कार्यालयबाट मिति २०८१/०३/१६ मा प्रमाणिकरण भएको करारको लिखत बमोजिम सार्वजनिक प्रकृतिको नै भएकोमा विवाद देखिएन । उल्लेखित कानुनी आधार र वादी प्रतिवादीहरूका बीचमा भएको करारनामा समेत बमोजिम व्यक्तिकै नाममा दर्ता रहेको जग्गा भएता पनि उक्त जग्गामा रहेको बाटो अवरोध गर्न पाउने देखिएन । नेपाल सरकारको नाउँमा बाटो कायम नहुँदैमा सहमतीमा नक्सा स्केचमा समेत क र ग ब्लकबाट ५/५ फिट जम्मा १० फिटको सार्वजनिक बाटोमा रहेको फलामको पोल, तारबार हटाई स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४७ को उपदफा (१) देहाय (ठ) बमोजिम बाटो अवरोध हटाई सार्वजनिक बाटो खोल्ने निर्णय गरियो । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

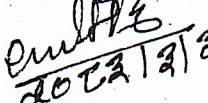
तपसिल खण्ड

(क) विपक्षीलाई यस निर्णयमा चित्त नबुझे श्री काठमाडौं जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानु भनि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, को दफा ५१ बमोजिम प्रतिवादीलाई ३५ दिने म्याद दिनु । १

- (ख) सार्वजनिक सरोकारको विषय भएकोले कार्यपालिकालाई यस निर्णयको प्रतिलिपी सहित जानकारी गराउनु । ३
- (ग) प्रहरी वृत्त थानकोटलाई सार्वजनिक बाटो खुलाउन आवश्यक सुरक्षा प्रबन्ध गर्न लेखि पठाउनु । ४
- (घ) निर्णयको नक्कल माग गर्ने सरोकारवालाबाट नियम बमोजिम लाग्ने नक्कल दस्तुर लिई नक्कल दिनु । ५
- (ङ) यस निर्णयको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी सोको निस्सा निर्णयको पिठमा जनाई प्रस्तुत मुद्दाको दायरी लगत कट्टा गरी मिसिल नियम अनुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु । ६

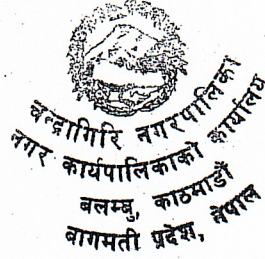

२०८३/०३/०२
रत्नलाल श्रेष्ठ
सदस्य

३/३
सीता मण्डल सत्याल
सदस्य

२०८३/३/३
बसन्ती श्रेष्ठ
संयोजक

निर्णय तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने

चिरञ्जीवी खड्का

न्यायिक सहजकर्ता

निरञ्जन गोपाल बर्तौला शर्मा

इति सम्बत् मिति २०८३ साल असार महिना ०३ गते रोज ०४ शुभम्